

postmottak@kld.dep.no

Deres ref:

Vår ref:
2023/9788-1
Arne Magnus Hekne

Dato:
15.05.2023

Ref. 22/3687 – innspel til stortingsmelding villrein

Vi viser til brev fra dere den 31. mars 2023. I brevet inviteres vi til å komme med skriftlig innspill om forslag til nye tiltak og ny/endret virkemiddelbruk, som kan legge rammer for ei forvaltning som fører oss nærmere det overordna målet om å bedre tilstanden for villrein.

Generelt

Seks av ti nasjonale villreinområder ligger helt eller delvis i Innlandet fylke. Disse villreinområdene dekkes av fire regionale villreinplaner; Ottadalsplanen som vi deler med Møre og Romsdal- og Vestland fylkeskommuner, Dovrefjellsplanen som vi deler med Møre og Romsdal- og Trøndelag fylkeskommuner, Regional plan for Forollhogna som vi deler med Trøndelag fylkeskommune og Regional plan for Rondane-Sølnkletten som vi har ansvaret for alene.

I innspillmøte den 10. januar i år fremmet vi et muntlig innspill i møtet. Dette hadde vi dessverre ikke mulighet til den 4. mai, men vi kommer her med skriftlig innspill på tiltak og rammer som bygger på vårt tidligere innlegg om utfordringer.

Vi vil også påpeke at vi er med i tre ulike prosesser med utarbeidelse av tiltaksplaner. Prosessene med disse og deres prosess med stortingsmelding går delvis parallelt med samsvarer ikke helt i tid. Vårt fylkesting skal behandle sak om innspill til tiltak til disse tiltaksplanene i juni, og det kan derfor komme andre signaler da. Vi vil derfor gjerne ettersende momenter derfra dersom det blir aktuelt.

Utfordringene i våre villreinområder

Den første utfordringen er knyttet til ferdsel og menneskelig påvirkning på villreinens leveområder. Fragmentering av leveområder på grunn av ferdsel har blitt et økende problem de siste årene. Dette skyldes blant annet en stor økning i fritidsbebyggelse i randsonen til villreinens leveområder, som genererer mer ferdsel inn i villreinens leveområder. Dette forsterker tidligere oppsplitting av leveområdene som følge av infrastruktur og vannkraftverktbygging.

Dette henger sammen med en endret bruk av fjellet, der man stadig benytter seg av områder lenger inn i fjellet og områder som tidligere var uten særlig menneskelig aktivitet. Aktiviteter som sykling, kiting og randonee har blitt mye mer populært og allment.

Den endrede bruken fører til forstyrrelser i nye områder og på tidspunkt hvor villreinen er sårbar for forstyrrelser. Villreinen er mer sårbar på visse tider av året, og bruker arealene ulikt i forhold til

---

Postadresse:
Postboks 4404
Bedriftssenteret
2325 Hamar

Besøksadresse:
Innlandet fylkeskommune
Parkgata 64
Hamar

Telefon: +47 62 00 08 80
E-post: post@innlandetfylke.no
Internett: www.innlandetfylke.no
Org.nr.: 920717152

årstid. Dette krever at man må tenke i nytt slikt at vi fortsatt kan bruke fjellet, men i områder og på tider av året der villreinen ikke er like sårbar.

Forvaltningen av villrein er fragmentert, og det er ikke alltid en god sammenheng mellom forvaltningen innenfor og utenfor verneområdene. En arealkrevende art som villrein kan bare ivaretas gjennom helhetlige vurderinger av hele leveområdet.

Begrensede leveområder for villreinen påvirkes samtidig i enda større grad ved klimaendringer. Økt belastning av parasitter og sykdommer, sammen med nedising av beiter, vil kunne skape ytterligere utfordringer for villreinen fremover.

De regionale planene er ikke juridisk bindende, og avhenger derfor av at kommunene implementerer de i sine lokale kommuneplaner. Dette krever også kunnskap om problematikken både på lokalt og regionalt nivå, og kommunikasjon og formidling av informasjon til kommunene er derfor veldig viktig. Villreinhensynet kan også ivaretas bedre gjennom planmessig styring av ferdsel, i form av kommunale eller regionale sti- og løypeplaner. Det er i dag slikt at ikke alle kommuner har dette på plass, og samarbeid på tvers av kommunegrensene og forvaltningsnivå krever ressurser.

Behov for nye tiltak, ny/endret virkemiddelbruk og videreføring/styrking av eksisterende

Organisering: Vi mener det er behov for å se på organiseringen av villreinforvaltninga som helhet. I dag er det veldig mange organer som har ett eller annet ansvar for arten, bestandsforvaltninga eller arealforvaltninga. Det bør sees på muligheten for å forenkle og samordne dette, og gis en sterk anbefaling om å opprette formelle råd som samler aktørene (nemder, utvalg, SF, FK, NPS etc.) for et gitt geografisk område.

Vi mener også at det er behov for å styrke de regionale planene. Regionale villreinplaner kan være et godt verktøy for å løse utfordringene, men de må gjøres mer relevante og juridisk bindende for noen forhold. Organiseringen av arbeidet med utarbeidelse, revidering og oppfølging av planer og handlingsprogram bør struktureres bedre og vi mener det er fornuftig å se til vannforvaltningen og organiseringen av arbeidet der. Det bør følge øremerkede midler fra staten til fylkeskommunen for å kunne ha personalressurser til å følge opp arbeidet og drive samhandling i planområdet. Det bør også sees på om man skal utpeke én fylkeskommune som hovedansvarlig der man har interfylkeskommunale planer, lik rollen som vannregionmyndighet i vannforvaltningsarbeidet. Til ansvarlig fylkeskommune må det følge ekstra midler for å være prosessansvarlig for dette arbeidet. Det bør også som en del av dette opprettes et nasjonalt nettverk for fylkeskommuner med regionale villreinplaner, ledet av miljødirektoratet.

Økonomi: Ressurser til å kunne gjennomføre nødvendige tiltak for å ivareta villreinen er helt vesentlig. Dette gjelder tiltaksplaner, oppfølging av handlingsprogram til regionale planer og enkeltprosjekter.

Tilskuddsordningen *Villreinfjellet som verdiskaper* bør videreføres og styrkes. Vi forventer at Staten tar et hovedansvar for finansiering av tiltak for å sikre villreinen funksjonelle leveområder. Dette for å sikre en større gjennomføringsevne enn hva man har hatt frem til nå. Resultater fra kvalitetsnormen for villrein viser at det er et tydelig behov for å bedre tilstanden for våre villreinområder, og vi ser også et behov for flere samarbeidsarenaer på tvers av forvaltningsnivå.

Det er behov for økt fokus på FOU, for eksempel forskning på sykdommer (CWD, fotrâte, hjernemark) og parasitter (særlig med tanke på de som er overførbare til villrein via saltplasser). Eventuelt også støtte til tekniske innretninger for å forhindre overføring av skadelige parasitter. Kunnskap om bruk av leveområder og innvirkning av ferdsel i andre villreinområder er det også behov for, eksempelvis Reinheimen-Breheimen, hvor man ikke har data fra GPS-merking.

Ressurser til oppfølging av regionale planer er omtalt i avsnittet om organisering

Nytt lovverk: Vi mener det er behov for å se på lovverket om forvaltning av naturmangfold og areal med hensikt å kunne begrense og regulere ferdsel i bestemte perioder i begrensede områder, og for å forby ulike type aktiviteter eller fremkomstmidler. Pr i dag er det slik vi forstår mulighet til dette innenfor områder vernet med hjemmel i naturmangfoldloven, men ikke ellers. Eksempelvis ligger en veldig stor del av Rondane sør lutenfor verneområder og man har derfor begrenset handlingsrom.

Vi ser frem til å bidra ytterligere i arbeidet med stortingsmelding for villrein.

Med vennlig hilsen

Arne Magnus Hekne
Seksjonsleder klima, miljø og naturmangfold

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.